

Asia: VN/21543/2021

Lausuntopyyntö Kymenlaaksoon ja Päijät-Hämeeseen (korjaus 1.4.2022) perustettavia valtion luonnonsuojelualueita koskevista asetustalonnoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja Kymenlaaksoon ja Päijät-Hämeeseen perustettavista valtion luonnonsuojelualueita koskevista asetustalonnoksista. Kaikki perustettavat alueet ovat valtion omistuksessa ja ne on varattu jo aiemmin luonnonsuojelutarkoituksiin. Alueet kuuluvat pääosin eri suojeluohjelmiin ja Natura 2000 – verkostoon. Kymenlaaksoon ja Päijät-Hämeen liittiin on tarkoitus perustaa yhteensä 70 luonnonsuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on noin 3400 hehtaaria. Näistä 10 luonnonsuojelualuetta yhteispinta-alaltaan noin 2200 hehtaaria perustettaisiin valtioneuvoston asetuksella ja 60 luonnonsuojelualuetta yhteispinta-alaltaan noin 1200 hehtaaria perustettaisiin ympäristöministeriön asetuksella. Perustettavat luonnonsuojelualueet sijaitsevat Haminan, Kotkan, Kouvolan, Miehikkälän, Pyhtään, Virolahden sekä Iitin, Heinolan ja Loviisan ja kuntien tai kaupunkien alueella. Vesialueita perustettavilla luonnonsuojelualueilla on vain noin 43 ha.

Perustettavat luonnonsuojelualueet edustavat monipuolisesti Kymenlaakson maakuntaa soiden, vanhojen metsien, lehtien sekä Kymijoen saarten ja rantojen luontoa. Perustamisen tarkoituksena on säilyttää alueet luonnontilaisina ja turvata niiden ekosysteemien häiriötön kehitys, tarvittaessa myös ennallistamalla ja luonnonhoidon keinoin. Tavoitteena on myös suojeluperusteena olevien luontotyyppien ja niille ominaisen lajiston suojelu, parantaminen ja lisääminen.

Metsähallitus on ollut mukana valmistelemassa luonnonsuojelualueiden perustamista ja katsoo että niiden perustaminen turvaa merkittävällä tavalla edellä mainittuja luontoarvoja ja luonnonsuojelualueverkoston säilymistä ja kehittämistä. Perustettavat luonnonsuojelualueet tukevat myös luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä kuten luontomatkailua, jokamiehen oikeuksin tapahtuvaa marjastusta ja sienestystä sekä opetustarkoitusta, omatoimista retkeilyä, luonnon harrastusta ja tutkimusta.

Metsähallituksen Luontopalvelut katsoo, että valtioneuvoston asetusta koskevassa lunnoksessa metsästystä koskevat ratkaisut ovat perusteltuja eivätkä vaaranna alueiden perustamistarkoitusta

tai alueiden muita käyttömuotoja kuten virkistystä. Metsähallituksen Luontopalvelut esittää, että ympäristöministeriön asetuksen Kouvolassa sijaitsevan Rökymäen luonnonsuojelualueen osalta muutetaan rajausta siten, että katualue rajataan pois perustettavalta luonnonsuojelualueelta. Katualue ei sisällä luontoarvoja ja esille tullut tarvittava hulevesien säätely sen edellyttämine rakenteineen ja ratkaisuihin on tarkoituksenmukaisempaa tehdä luonnonsuojelualueen ulkopuolella. Lisäksi todetaan, että Suomenlahdella sijaitsevien merialueiden säädösvalmistelua täytyy edelleen jatkaa pikaisesti. Uudenmaan säädösvalmisteluhankkeessa aiemmin valmisteluvaiheessa mukana olleiden Segelskärsin ulkoalueiden, Porkkalan, Söderskärsin ja Långörenin saariston, Pernajan saariston sekä Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen hankkeessa valmisteluvaiheessa mukana olleen Itäisen Suomenlahden vesien suunniteltujen luonnonsuojelualueiden perustaminen turvaisi merkittävällä tavalla merellisten suojelualueiden säilymistä ja täydentäisi suojelualueverkostoa.

Metsästys suojelualueilla

Suurimmalla osalla Kymenlaakson maakuntaan valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetuksella perustettavista luonnonsuojelualueista metsästetään nykyisin metsästyslainsäädännön mukaisesti. Metsästysvuokrasopimuksia Kymenlaakson maakunnan säädösvalmistelualueella on kaikkiaan 51 kappaletta. Metsähallituksen hallinnoimien alueiden osuus Kaakkois-Suomessa ei ole iso, mutta niiden merkitys osana paikallisten metsästyseurojen metsästystoimialueita, on merkittävä.

Metsästysvuokrasopimusten (51 kpl) päivittäminen rauhoitussäännöksiä vastaavaksi vie aikaa. Metsähallituksen eräpalvelut näkee ehdottoman tärkeänä, että Kymenlaakson maakuntaan valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetuksella perustettavien luonnonsuojelualueiden asetukseen otetaan voimaantuloa koskevaan 4 §:än siirtymäsäännös niin, että olemassa olevien sopimusten mukainen metsästys voisi jatkua rauhoitusmääräysten estämättä 28.2.2023 asti. Jos asetuksen anto siirtyy, niin myös siirtymäajan tulisi jatkua 28.2.2024 asti.

Hirvi

Hirvikannan kestävän ja suunnitelmallisen säätelyn, sekä toimivien metsästysjärjestelyiden ja liikenneturvallisuuden kannalta, Metsähallituksen eräpalvelut pitää hyvänä asiana hirvenmetsästyksen sallimista kaikilla valtioneuvoston asetuksella perustettavilla yli 100 ha suuruisilla alueilla.

Metsäkauris ja valkohäntäpeura

Metsäkaurissaaliit ovat kasvaneet Suomessa viimeisten vuosien aikana noin 25 prosenttia vuodessa. Samaan aikaan myös SRVA-liikennekolarikirjaukset ovat kasvaneet noin 10 prosenttia vuodessa. Lausunnolla olevan asetusluonnoksen mukaan metsäkauriin metsästys olisi sallittu puolella valtioneuvoston asetuksella perustettavista yli 100 ha suuruisista alueista, mutta valkohäntäpeuran metsästys ei olisi sallittu ollenkaan.

Laajat metsästyskäytöltään yhtenäiset metsästysalueet ovat keskeiset hirvieläinten kannan säätelyssä. Yhtenäisten metsästysalueiden pois jättäminen metsästyksen piiristä vaikeuttaa myös metsästyksen järjestämistä. On tärkeää, että metsäkauris- sekä valkohäntäpeurakantoja säädellään suunnitelmallisesti hyötyjen ja haittojen tasapainottamiseksi. Pienten hirvieläinten liikennevahingot ovat korkeimmillaan rannikkoalueilla, ja tiheän liikenteen läheisyydessä on tärkeää ylläpitää mahdollisuutta säädellä sorkkaeläinkantoja.

Metsähallituksen Eräpalvelut pitää hyvänä metsäkauriin metsästyksen sallimista puolella valtioneuvoston asetuksella perustettavista luonnonsuojelualueista ja esittää, että valkohäntäpeuran metsästys sallittaisiin niillä valtioneuvoston asetuksella perustettavilla luonnonsuojelualueilla, missä asetusluonnoksen mukaan olisi sallittu myös metsäkauriin metsästys.

Villisika

Villisikakanta on Suomessa vahvin Kaakkois-Suomen alueella. Villisikojen metsästys tulisikin olla mahdollisimman tehokasta afrikkalaisen sikaruton takia. Alueet, joilla villisikaa ei saa metsästää, voivat ylläpitää alueen kantaa, vaikka muualla kantaa pyrittäisiin pienentämään. Eräpalvelut pitää hyvänä asiana villisian metsästyksen sallimista kaikilla valtioneuvoston asetuksella perustettavilla yli 100 ha suuruisilla alueilla.

Metso ja teeri

Metsähallituksen eräpalvelujen arvion mukaan metsäkanalintujen metsästys valtioneuvoston asetuksella perustettavilla alueilla, ei vaaranna niiden perustamistarkoitusta tai aiheuta haittaa alueiden muulle käytölle. Metsäkanalintujen metsästyksen kestävyys kyseisillä alueilla voidaan varmistaa metsästyslain mukaisin keinoin sekä metsästyksen suunnittelun keinoin. Metsähallitus pitää hyvänä esityksenä metson ja teeren metsästyksen sallimista puolella valtioneuvoston asetuksella perustettavista suojelualueista.

Pyy

Asetusluonnoksen mukaan pyyn metsästystä ei sallittaisi. Muistiossa ei ole perusteltu, miksi pyyn metsästystä ei sallita metson ja teeren tapaan. Pyy on kuulunut myös metsästettäviin riistalajeihin niillä alueilla, joiden metsäkanalintujen metsästysoikeuden Metsähallitus on vuokrannut metsästysvuokrasopimuksin. Riistakolmiolaskentatulosten perusteella pyykanta ei ole koko Suomen mittakaavassa juurikaan muuttunut pitkän aikavälin tarkastelulla (v. 1990–2021). Kaakkois-Suomen pyykannan kehitystä kuvaava trendiviiva on hieman laskeva, mutta keskiarvoltaan pyytiheys on ollut korkeampi Kaakkois-Suomessa kuin koko Suomessa. Metsäkanalintujen, kuten pyiden, elinkierto on kuuluu kannoille ominainen jaksottainen vaihtelu eli syklisyys. Riistakolmiolaskentojen mukaan pyykannat ovat vaihdelleet pääosassa maata noin 6-7 vuoden jaksoissa. Pyykanta on riistakolmioiden laskentahistorian aikana voinut muutaman vuoden aikana runsastua liki 80 % aallonpohjasta, alueellisesti tarkastellen vieläkin voimakkaammin.

Metsähallituksen eräpalvelujen arvion mukaan pyynn metsästyksen kieltäminen perustettavilla luonnonsuojelualueilla ei ole perusteltua ja sen metsästys tulisi sallia samoilla alueilla kuin teeren ja metson pyynti. Pynn metsästyksen kestävyys perustettavilla suojelualueilla voidaan varmistaa metsästyslainsäädännön ja metsästyksen suunnittelun keinoin eikä näin ollen alueiden suojelutavoitteet vaarannu. Eräpalvelut arvioi, ettei alueiden muu käyttö kuten luontoretkeily tule todennäköisesti muuttumaan alueiden suojelualueiksi perustamisen jälkeen eikä näin ollen metsästys tule olemaan ristiriidassa alueen muiden käyttötarkoitusten kanssa.

Metsäjänis ja rusakko

Asetusluonnoksen mukaan metsäjäniksen ja rusakon metsästys olisi sallittu ainoastaan yhdellä valtioneuvoston asetuksella perustettavista luonnonsuojelualueista. Metsähallituksen eräpalvelut esittää metsäjäniksen ja rusakon metsästyksen sallimista kaikilla valtioneuvoston asetuksella perustettavista luonnonsuojelualueista. Metsäjäniksen ja rusakon metsästys ei vaaranna suojelualueiden perustamistarkoitusta tai aiheuta haittaa alueiden muulle käytölle. Metsäjäniksen ja rusakon pyynnin kestävyys ko. alueilla voidaan varmistaa metsästyslainsäädännön ja metsästyksen suunnittelun keinoin.

Minkki ja supikoira

Minkki ja supikoira ovat haitallisia vieraslajeja. Erityisen haitallisia ne ovat linnustolle merkittävillä luonnonsuojelualueilla, joilla niiden saalistus aiheuttaa merkittäviä pesimätappioita. Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annettua lakia ja metsästyslakia uudistettiin 1.6.2019 tarkoituksena tehostaa haitallisten vieraslajien pyyntiä. Uudistuksen jälkeen minkki ja supikoira eivät ole riistalajeja vaan haitallisia vieraslajeja. Niiden pyydystäminen ei ole enää metsästyslain mukaista metsäystä, vaan tappamista tai hävittämistä.

Minkin ja supikoiran pyyntiin tulee jatkossakin olla maanomistajan tai metsästysoikeuden haltijan lupa. Oikeus minkin ja supikoiran pyyntiin sisältyy myös metsästysvuokrasopimuksiin ja metsästyslupiin, mikäli näiden ehdoissa tätä ole erikseen kielletty. Lausunnolla olevassa asetuksessa esitetään minkin ja supikoiran pyynti sallittavaksi 1.9.–31.3. välisenä aikana kaikilla valtioneuvoston asetuksella perustettavilla luonnonsuojelualueilla. Haitallisten vieraslajien hallinnan kannalta esitys on hyvä. Haitallisten vieraslajien laajemman hallinnan kannalta olisi kuitenkin suotavaa, että minkin ja supikoiran pyyntiä ei ajallisesti rajattaisi sekä näiden lajien pyynti sallittaisiin myös kaikilla ympäristöministeriön asetuksella perustettavilla luonnonsuojelualueilla. Luonnonsuojelualueilla, joilla minkin ja supikoiran pyyntiä ei ole sallittu asetuksessa, tarvitaan jatkossa luonnonsuojelulain 15 § mukainen poikkeuslupa.

Minkin ja supikoiran pyynti on tehokkainta kevättalvella ennen lisääntymisaikaa, koska silloin voidaan poistaa talven yli selvinneet, vahvimmat yksilöt. Siksi on perusteltua sallia minkin ja supikoiran pyynti metsästysasetuksessa säädetyn metsästysajan mukaisesti myös keväällä, jotta voidaan tehostaa pienpetojen pyyntiä ja vähentää linnustolle aiheutuvia vahinkoja. Metsähallituksen

Eräpalvelut esittää, että haitallisiksi vieraslajeiksi määriteltyjen minkin ja supikoiran pyynti tulisi sallia myös kaikilla ympäristöministeriön asetuksella perustettavilla alueilla. Käytännössä tämä mahdollistettaisiin metsästysvuokrasopimusten ja metsästyslupien kautta.

Niemelä Juha
Metsähallitus

Oikarinen Susanna
Metsähallitus